

Naturvårdsprogram för Melleruds kommun

Bilaga 1 Åtgärdsplan

Antagen av Kommunstyrelsen 2009-12-02, § 159

Nedan följer ett 40-tal åtgärder som är ett led i att försöka uppfylla kommunens miljömål och de statliga miljömålen. Åtgärderna kopplas i höger kolumn till respektive nationellt miljökvalitetsmål. De nationella miljökvalitetsmålen som berör naturvärden är följande: 8. Levande sjöar och vattendrag, 11. Myllrande våtmarker, 12. Levande skogar, 13. Ett rikt odlingslandskap, 15. God bebyggd miljö och 16. Ett rikt växt- och djurliv. Beträffande några av åtgärderna som redovisas kommer ställningstagande först att ske vid första revideringen av naturvårdsprogrammet år 2011. För att ge en bredare bild av alla naturvårdsåtgärder innefattar naturvårdsprogrammet, utöver vad kommunen ska göra, också vad myndigheter, organisationer, ideella naturvårdsföreningar, naturguider och markägare kan göra för åtgärder.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDSPLAN	ANKNYTNING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
	Kunskap och information			
1	Naturinformation till allmänheten om strövstigar, skådarplatser, utflyktsmål och andra tips på fin natur görs på hemsidan.	Dalslands miljökontor ställer samman aktuell info (på uppdrag av Melleruds kommun) och ger till hemsidesansvarig.	Löpande uppgradering	8, 11, 12, 13, 15 och 16.
2	Tryckt naturinformation t ex "Upplevelsenatur i Mellerud", "Våtmarker i Mellerud" och "Vackra byars väg" finns på Medborgarkontoret, turistbyrå i Håverud, Dalslands miljökontor, Källhults bygdegård samt Örtagården i Dals Rostock och ligger på kommunens hemsida.	Kommunstyrelsen (KS) betalar tillkommande tryckning på kommunens kopiator utöver första omfattande utgivningen. Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) reviderar vid behov "Upplevelsenatur i Mellerud" och ger till ansvarig för hemsidan.	April årligen	8, 11, 12, 13, 15 och 16.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDSPLAN	ANKNYTNING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
3	Kalendarium över naturhändelser under sommaren i Melleruds kommun, Natur på Dal från de ideella naturvårdsföreningarna kompletteras med Västkuststiftelsens, kommunens och de privata naturguidernas kalendarium. Visas också på hemsidan.	Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) i samarbete med lokala naturguider och redaktionen för Natur på Dal. Ska finnas på Medborgarkontoret, turistbyrån i Håverud och biblioteket. Ges till ansvarig för hemsidan.	En gång per år	8, 11, 12, 15, och 16.
4	Naturguidning i Melleruds kommun	Se kalendarium över naturhändelser i Melleruds kommun, ofta sker naturguidning med olika föreningar men man kan också anlita någon av de olika naturguiderna.	Föreningsevenemang eller på uppdrag	8, 11, 12, 15 och 16.
5	Informera om de utsedda ansvarsarterna ormbunken uddbräken, blomman hällebräcka, flodkräftan och den vitryggiga hackspetten samt utsedd ansvarsmiljö "Kalkrika hållmarker".	Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun)	2010	8, 12 15 och 16.
6	Gösjön skådarplats, nytt fågeltorn med ny information om denna fina fågellokal. Eventuellt fler rastplatsmöbler.	Dalslands Ornitologiska Förening i samarbete med markägaren och Skogsstyrelsen. Ev också samarbete m Vägverket.	2009	8, 11, 15 och 16.
7	Natur för nysvenskar, ett integrationsprojekt	Dalslands miljökontor på uppdrag av Melleruds kommun.	Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen	8, 11, 12, 13, 15 och 16.
8	Rapportsida på nätet om Melleruds natur med vårtecken som de första vårfåglarna, vårblommorna, fjärilarna etc.	Hemsidesansvarig och Dalslands miljökontor	Fortlöpande med start mars 2009	8, 11, 12, 13, 15 och 16.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDS-PLAN	ANKNYT-NING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
9	Guidning i Kulturresevat Åsnebyn som är ett av tre kulturresevat i Västra Götaland. www.hush.se/vast	Hushållningssällskapet Väst	På uppdrag eller vid särskilda evenemang	12, 13, 15 och 16, särskilt delmiljömålen 12.1, 12.2, 12.3, 15.2 och 16.1.
10	Hjortens udde, informationstavla och geologisk guidning	Dalslands miljökontor, på uppdrag av Melleruds kommun, ev geologisk guidning	2011	15 och 16.
11	Naturguidning i statliga naturreservat. www.vastkuststiftelsen.se	Västskuststiftelsen	Fortlöpande när resurser finns	8, 11, 12, 13, 15 och 16.
12	Betydelsen av naturen är stor med tanke på hälsan. Guidningar i Dals Rostock i Örtagården och Mörttjärns naturreservat invid Kroppefjälls Spa.	Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) i samarbete med lokal naturguide	På uppdrag	11, 12, 15 och 16.
13	Gemensam guide med kartor till naturen i Dalsland.	Kommunalförbundet Dalsland genom Dalslands miljökontor samt Dalslands Turist AB	När extern finansiering ordnats.	8, 11, 12, 13, 15 och 16.
	Hållbar planering			
14	Markområden, geologiska formationer, sjöar, vattendrag och stränder som är värdefulla för friluftsliv, växt- eller djurliv redovisas i översiktsplanen och andra aktuella planer samt beaktas vid bygglovgivning respektive vid dispensprövning från strandskyddsbestämmelserna.	Samhällsbyggnadsförvaltningen i samråd med Dalslands miljökontor.	Fortlöpande	8, 11, 12, 13, 15 och 16.
15	Skogen sköts enligt "Grön skogsbruksplan" för kommunal skogsmark.	Samhällsbyggnadsförvaltningen	Fortlöpande	12, 15 och 16.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDS-PLAN	ANKNYT-NING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
16	Uppdatera "Trädplanen" för kommunal park- och naturmark för Melleruds tätort och ta med Åsensbruk, Åsebro, Dals Rostock och Dalskog. Syftet är att tillgodose människors behov av gröna miljöer i eller i närheten av tätorterna. En satsning på bl a Järnvägsparken i Åsensbruk och P D Lundgrens torg i Mellerud.	Samhällsbyggnadsförvaltningen	År 2010	15, särskilt delmål 15.1.
	Naturvårdsprojekt			
17	De värdefullaste odlingslandskapen och ängs- och hagmarkerna hävdas genom slåtter eller bete.	Markägare samverkar med Länsstyrelsens landsbygdsenhet genom att söka miljöstöd. Några områden sköts som reservat.	Verksamheten fortsätter	13, 15 samt 16, särskilt delmål 13.1.
18	Betespool och slåtter för att skapa mer öppna ängs- och hagmarker och bevara hotade arter i odlingslandskapet, genom Landsbygdsutvecklingsprogrammet eller andra EU-stöd	Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun), markägare, djurägare, Länsstyrelsens landsbygdsenhet, medverkar i delprojektet Betespool under förutsättning att Vackra Byars Väg beviljas projektstöd.	2009 och 2010	13, 15 samt 16, särskilt delmålen 13.1, 16.1 och 16.2.
19	Vassröjning i Sunnanå naturreservat enligt skötsel-föreskrifterna (gjordes första gången 2008)	Samhällsbyggnads-kontoret	2010 och 2013	8 och 11.
20	Vassröjning i Gösjön, sjörestaurering	Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) i samarbete med bl a Ornitologiska föreningen.	Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen	8 och 11.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDSPLAN	ANKNYTNING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
21	Röjning av förbuskade Vänerskär inom Sunnanå naturreservat så de blir öppna igen. Enstaka skärgårdstallar sparas. Igenväxande skär är negativt för häckningsresultaten för Vänerns vitfåglar.	Ornitologiska föreningen i samarbete med Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun). Kommunen kan bjuda på bränsle till röjsågarna.	2010	8 samt 16, särskilt delmålen 16.1 och 16.2.
22	Skapande av fler våtmarker, vilket bl a gynnar den biologiska mångfalden (t ex den större vattensalamandern som är en EU-art som Sverige har särskilt ansvar för). Våtmarker fångar också näring.	Markägare samverkar med Länsstyrelsens landsbygdsenhet genom att söka miljöstöd. Markägare har också samråd med Länsstyrelsens vattenvårdsenhet.	Fortlöpande	11 samt 16, särskilt delmålen 11.2, 16.1 och 16.2.
23	Åtgärder i högt klassade värdefulla lövskogar eller för enskilda träd. Många skogar med höga naturvärden har orördhet som mål.	Skogsstyrelsen ansvarar för åtgärder i biotopskyddsområden och vid naturvårdsavtal. På övrig mark ansvarar markägaren för skötseln i dialog med Skogsstyrelsen. Länsstyrelsen har ansvar när det gäller enskilda träd. Statens resurser prioriteras dels till utpekade områden via "Strategi för formellt skydd av skogsmark" dels efter olika åtgärdsprogram. En strategi för prioritering av skötsel är under utarbetande.	Fortlöpande	12 samt 16, särskilt delmålen 12.1, 12.2, 16.1 och 16.2.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDSPLAN	ANKNYTNING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
24	Medverka i åtgärder som i huvudsak finansieras med statliga eller EU-medel för återställning och förbättring av biotoper t ex lägga ut sten, utsättning av djur och växter, ta bort vandringshinder och anlägga fiskvägar. Bevara flodkräftan och förstärka fiskbiotoper.	Kommunstyrelsen eller Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun), i samverkan med berörda fiskevårdsområden, Hushållningssällskapet Väst och Länsstyrelsens vattenvårdsenhet. Dalslands miljökontor medverkar i delprojektet Bevara flodkräftan om "Vackra Byars Väg" beviljas projektstöd.	Fortlöpande	8 samt 16, särskilt delmålen 8.1 och 8.2
25	Fler vägprojekt i kommunen likt "Vackra byars vägar"	Bygdegårdsföreningar i samverkan med andra föreningar, Vägverket, Kommunstyrelsen m fl.	Om lokalt intresse uppkommer	15 och 16.
	Vandringsleder			
26	Karolinerleden även kallad Karl XII:s led på Kroppefjäll (åtgärdad dec 2008), Skifferleden från OK-stugan Dals Rostock (åtgärdad 2006), Pilgrimsleden från Holms kyrka till Edsleskog (i stort behov av åtgärd) och Rymdpromenaden (åtgärdad 2005 vissa planeter behöver renoveras) får regelbunden röjning, ledmarkering och visas på hemsidan.	Många aktörer (däribland Dalslands Turist AB, Föreningen Kroppefjälls Vandringsleder och Melleruds kommun) samordnar upprustning av leder i Hushållningssällskapet pågående förstudie inför genomförande av projekt.	Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen	12 och 15

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDSPLAN	ANKNYTNING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
27	Sjöskogens strövområde ska utvecklas. Till dess sker ordinarie skötsel/erforderligt underhåll.	Samhällsbyggnadskontoret, parkförvaltningen	Eventuell utveckling av området tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen	12 och 15
28	Märkning av befintlig strövstig i Dals Rostock som utgår från Bringsrovägen, (väster om Hembygdsgården), i trollskogsaktig natur bland spännande stenformationer och vacker utsikt.	Samhällsbyggnadskontoret, parkförvaltningen sätter vägvisare efter överenskommelse med markägaren.	Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen	12 och 15
29	Närnaturmiljön väster om tätorten Mellerud får strövslinga från Västerråda som ansluter i Åsnebyn.	Samhällsbyggnadsförvaltningen i samarbete med markägare, Vägverket m fl.	Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen	12 och 15
	Naturinventeringar			
30	Inventering görs av kärlväxter, fåglar, mossor, lavar, svampar och vissa insekter i Ramslökedalens naturreservat, Mörttjärns naturreservat och Sunnanå naturreservat.	Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) i samråd med Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen, Dalslands Ornitologiska förening och Dalslands Botaniska förening.	Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen	11, 12, 13, 15 och 16.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDSPLAN	ANKNYTNING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
31	<p>Inventera lokalerna för de utvalda ansvarsarterna som alla är knutna till Dalformationen. Efter inventering görs bedömning av relevanta naturvårdsåtgärder. Ansvarsarterna är ormbunken uddbräken, blomman hällebräcka, flodkräftan och, den vitryggiga hackspetten.</p> <p>Gotlandsag bör också inventeras.</p>	<p>Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen utför inventering och rådgivning, skötsel samt skydd enligt "Åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett och dess livsmiljöer, 2005-2009", som anses gynna närmare 200 rödlistade arter i Sverige. Mellerud hör till ett prioriterat område. Ett nytt åtgärdsprogram är under utarbetande.</p> <p>Förslag till ansvar i övrigt Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) i samråd med Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen, Dalslands Ornitologiska förening och Dalslands Botaniska förening.</p>	<p>Fortlöpande</p> <p>Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen</p>	8, 12, 13, 15 Och 16.
32	<p>Kolungen - närmiljö för tätorten Mellerud, rikslättsjö med fin flora. Inventering av växter i och runt sjön samt en fågelinventering.</p>	<p>Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) i samråd med Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen, Naturskyddsföreningen, Dalslands Ornitologiska förening och Dalslands Botaniska förening.</p>	<p>Denna åtgärd tas ställning till 2011 då revidering sker av åtgärdsplanen</p>	8, 12, 13, 15 och 16.
	Underhåll			
33	<p>Kalkningen fortsätter.</p>	<p>Dalslands miljökontor med stöd från Länsstyrelsen.</p>	<p>Årligen</p>	8, 12 och 16.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDS-PLAN	ANKNYT-NING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
	Nya områden med naturskydd			
34	Bevara de värdefulla geologiska bildningarna kvartsitknattarna varav Skalåsknatten är den förnämsta respektive ändmoränen vid Hjortens udde.	Detta ska anges i Översiktsplanen.	Fr o m 2009	12, 15 och 16.
35	Lunnebomossen bör undantas från ev täkter och brytning.	Detta ska anges i Översiktsplanen.	Fr o m 2009	11, 12 och 16, särskilt delmål 16.1.
36	Översyn av behovet av långsiktigt skydd för de två våtmarksområden som finns med i Naturvårdsverkets "Myrskyddsplan för Sverige". Dessa är Lunnebomossen resp Smörkulle mossarna m fl (del av objektet Kroppefjäll och de finns nordost om Åsmule-tjärn). Myrskyddsplanen ska genomföras enligt regionalt och nationellt delmål.	Länsstyrelsen som i sin rapport 2008:77 beskrivit formerna för hur detta arbete ska gå till.	På sikt när resurser finns	11, 12 och 16, särskilt delmål 11.2.
37	Bevara stora opåverkade områden med vildmarks-karaktär, som stora delar av Lianefjället och stora delar av Kroppefjäll, vilka har en mycket stor dragningskraft på turismen, inte minst i ett europeiskt perspektiv. Olika former av täkter och liknande exploatering avrådes.	Detta ska anges i Översiktsplanen. Byggnadsnämnden beaktar detta vid rådgivning och bygglovgivning. Kommunen och Dalslands miljö-nämnd yttrar sig mot täkter och liknande exploatering på Kroppefjäll och Lianefjället.	Fr o m 2009	11, 12 och 16.

	ÅTGÄRD	HUVUDANSVARIG	TIDS-PLAN	ANKNYT-NING TILL NATIONELLT MILJÖMÅL
38	Skogsstyrelsen genomför ett slags översyn över nyckelbiotoper utan formellt skydd inom ramen för "Strategi för formellt skydd av skogsmark".	Skogsstyrelsen	Markägare har samrådsplikt med Skogsstyrelsen före åtgärd.	12 och 16, särskilt 12.1, 12.2 och 16.1.
	Övrigt			
39	Ökade inköp av ekologiska livsmedel	Inköpsansvarig	Fortlöpande	13, särskilt regionala delmålet 13.7.
40	Upprätta ett register över pågående och planerade provtagningar av sjöar och vattendrag. Sjöinventeringar ska också ingå.	Dalslands miljökontor (på uppdrag av Melleruds kommun) i samråd med Länsstyrelsen	2011	8 och 16.

**MELLERUDS
KOMMUN**

